

מיניות ונכות: העדר השיח על עונג

סיכום ותרגום : גבו וייס

מקור :

Tapper M. S. (2000). Sexuality and Disability: The Missing Discourse of Pleasure. *Sexuality and Disability, Vol-18 (4)*, 283-290.

כתיבתי מושפעת ממספר אנשים. ראשונה, מישל פיין השפיעה על החשיבה שלי בנוגע להעדר השיח על עונג. היא טענה כי הרטוריקה הרואה במין משהו שלילי, הקיימת בחינוך המיני בבתי הספר בארה"ב, איננה מסייעת לקדם אחריות מינית וסובייקטיביות בגיל ההתבגרות. למעשה גישה זו תורמת לעלייה בתחושת הקורבנות של בני נוער, בהריונות של מתבגרות ונשירה מביה"ס. היא גורסת כי הכללת תשוקה בשיח המיני יכולה לסייע בהעצמת המתבגרות לחוש שהן זכאיות לעונג ולכן אחריות למיניות של עצמן.

כותבת אחרת אשר השפיעה עליי היא ברברה פיי וקסמן. הי שואלת במאמרה "מדוע התנועה שלנו אינה עושה פוליטיזציה של הדיכוי המיני שלנו כפי שאנו עושים בעניין התחבורה והנגישות? התשובה היא שאנו חוששים שבסופו של דבר יאשימו אותנו על כך שאיננו מקיימים יחסי מין; שזו בעצם תחושת נחיתות של כל אחד מאתנו. ברוב התרבויות הסוד הזה הוא מקור למבוכה אישית ופרטית במקום שיהפוך לזעם מאוחד של כולנו כנגד התרבות המינית בעצמה" אן פינגר, כותבת אחרת, מתייחסת אל המיניות כאל מקור הדיכוי העמוק ביותר והכאב העמוק ביותר שלנו. מה שאני הולך לומר כאן אינו לגמרי מקורי אך אני מקווה שאוכל להוסיף פרספקטיבה נוספת לנושא.

הנאה מינית בפרספקטיבה תרבותית

המוסדות התרבותיים המרכזיים השתיקו באופן יעיל ביותר את השיח הציבורי בנוגע למיניות במקור של עונג בחיינו. מוסד אחד שלא התעלם מעונג מיני זה המדיה. אולם, המדיה מנצלת עונג מיני לשם רווח. המין מתואר כמותרות של הלבנים, הטרוסקסואלים, צעירים, ללא בני זוג וללא נכויות. תיאורים מיניים של אנשים מבוגרים יותר, גדולים יותר, כהים יותר, הומוסקסואלים יותר, נכים מנטלית או פיזית או שפשוט אינם מתאימים לפרופיל של שוק המטרה של המדיה נעדרים מהמדיה המרכזית.

זווית הראיה הביולוגית דטרמיניסטית של מין כמשרת את מטרת הרבייה בלבד, ושל רבייה כשייכת רק למתאימים לכך, תורמת רבות להוצאת הנכים מחוץ לשיח על מיניות. בנוסף לכך, הראיה החברתית תרבותית של מיניות כמקור לסכנה מוביל לנטייה להגן עלינו מפניה. אנשים עם נכויות אינם נתפסים כמועמדים מקובלים לרבייה או אפילו כמי שיכולים ליהנות ממין רק לשם התענוג. אנו נתפסים כמעין ילדים וכמי שזקוקים להגנה.

הנאה מינית: פרספקטיבה היסטורית

בשנות ה-40 של המאה הקודמת החל קינסי בשינוי של תפיסת המיניות והמחקר המיני בחברה המערבית. בעקבותיו מסטרוס וג'ונסון החלו לפתח גישה להבנת בעיות במין ולטיפול מיני. בעיות בתפקוד המיני של אנשים ללא נכויות הפכה למוקד ההתעניינות של הטיפול המיני. אם אדם ללא נכות אינו רוצה מין, יש לו תת פעילות או הפרעה של דחף מיני מעוכב. אם אדם ללא נכות אינו חווה אורגזמה, יש לו הפרעה בהשגת אורגזמה ומותאם לו טיפול. אולם, אם לאדם עם נכות יש דחף מיני נמוך או אינו חווה אורגזמה, זה לא נתפס כבעייתי. התעלמות מההיבטים המענגים מהשיח של מיניות ונכות מונצחת על ידי ההנחה שאנשים עם נכויות הם מעין ילדים ו-א-מיניים.

מדוע אני חושב שעונג מיני הוא כה חשוב?

עונג מוגדר לעיתים קרובות כתוספת לחיים או כסוג של מותרות במקום שיוגדר כמוטיבציה מרכזית ומאפיין מגדיר של החיים החברתיים. וירגינה ג'ונסון כאשר היא מדברת על חשיבות העונג המיני, מתייחס לעונג כ: "הסיפוק המתמיד והאוטנטי אשר גורם לנו להרגיש כבני אדם שלמים". עונג מוסיף משמעות לחיינו. עונג מיני הנו חזק במיוחד בכך שהוא יכול לגרום לאדם לחוש שהוא חי. זהו סם נגד לכאב, גם גופני וגם פסיכולוגי. עונג מיני יכול לקדם קשר אינטימי. הוא יכול להוסיף לתחושת השייכות לעולם או אחד לשני. הוא יכול לרפא תחושה של בדידות רגשית שכל כך הרבה מאתנו חשים, גם אם אנו משולבים חברתית. הוא יכול לסייע לנו לבנות את החיסון שלנו כנגד המסרים המועברים במדיה, אשר יכולים לגרום לנו להרגיש כאילו איננו ראויים לעונג.

תוצאות ההתעלמות מעונג

כאשר איננו כוללים שיח על עונג אנו מנציחים את הסטטוס הא-מיני והקורבני שלנו. איננו עושים כלום כדי להקל, על מה שאני רואה כמחלה מדבקת של ערך-עצמי מיני נמוך, בקרב רבים מהאנשים עם נכויות וחולי אשר משתתפים במחקר שלי או הפונים אלי לעזרה. מסרים מיניים שליליים על אנשים עם נכויות, מתדלקים עמדות שליליות ואמונות מטעות בנוגע ליכולתם המינית והם משלמים על כך בערך-העצמי המיני. ערך-עצמי מיני נמוך המשולב עם מגבלות פיזיות, יכולת תחושתית פגועה, קושי בעוררות מינית, קושי בשפיקה או קושי באורגזמה עלול לגרום לכך שמיניות ויחסים מיניים יראו חסרי טעם ויאשררו אמונות בלתי מבטאות של א-מיניות, ועלול להוביל למסקנה "למה לטרוח".

סוגיית הנגישות האמיתית

הגישה לעונג היא סוגיית הנגישות האמיתית. הרי, בשביל מה אנו עושים את כל המאמץ? שילוב אמיתי משמעותו נגישות לעונג. שזה אומר שיש סיכוי סביר לקשר בין אישי. אנו חייבים לקדם את ההכללה של עונג מיני בלימודי נכויות, בפוליטיקה ובשיח הציבורי.